

Regional utveckling

Handläggare och telefon

Erik Larsson, 0730-79 98 29

Datum
2019-12-04
Ert datum
2019-08-30Vår beteckning
RUN/190688
Er beteckning
I2019/02319/D

Infrastrukturdepartementet

**Svar på remiss av Genomförande av direktivet om
inrättande av en kodex för elektronisk kommunikation**

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i betänkandet. Remissvaren ska ha kommit in till Infrastrukturdepartementet senast den 2 december 2019. Svaren bör lämnas i bearbetningsbar form (t.ex. Word) per e-post till i.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till i.d.remiss@regeringskansliet.se. Ange diarienummer I2019/02319/D och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet. Remissinstansens namn ska även anges i dokumentnamnet.

Sex län i samverkan

Som en konsekvens av att hela Sverige nu är indelad i regioner med lika eller likartade uppdrag är det nu i realiteten framkomligt för regioner att samverka inom strategiska områden. Sex regioner i Mellansverige har startat en samverkan inom specialområdet bredbandsinfrastruktur och elektronisk kommunikation. De regioner som valt att samverka inom dessa områden är Region Värmland, Region Örebro län, Region Västmanland, Region Uppsala, Region Sörmland och Region Östergötland.

De aktuella sex länen representerar knappt två miljoner invånare och det finns ca 850 000 sysselsatta i de sex regionerna. Den sammanlagda lönesumman är knappt 300 miljarder.

Grunden för samverkan är att förutsättningar i dessa regioner är i stort sett likartade vad gäller de utmaningar som den kommande utvecklingen av digital kommunikation ger. För att skapa bättre förutsättningar att nå regeringens målsättning i den nationella bredbandsstrategin har vi valt att lämna likalydande svar på denna remiss.

Regionens synpunkter på förslaget till direktivets implementering i svensk lag.

Nedan följer regionens synpunkter på förslaget hur direktivet ska implementeras i svensk lag. Regionen har valt att ställa upp sina synpunkter i punktform som följer av remissen. Vi hoppas detta kan underlätta vid beaktande av regionens synpunkter i den fortsatta handläggningen av ärendet hos Infrastrukturdepartementet.

13.3 Plats för trådlösa accesspunkter

Enligt artikel 57 ska medlemsstaterna säkerställa att operatörer får tillträde till all fysisk infrastruktur som förvaltas av kommuner och regioner som kan anses lämpa sig att montera trådlösa accesspunkter med kort räckvidd, till exempel för 5G eller WiFi. Specifikt omnämns fysisk infrastruktur som lyktstolpar, trafikmärken, trafikljus och busshållplatser. Regionen är själv ägare eller förvaltare av ett stort antal objekt som skulle kunna vara aktuella för inplacering på. Vi är i grunden positiva till direktivet då det är en nödvändighet för flera av framtidens trådlösa digitala infrastrukturer att ha radiosändare tätt placerade. Regionen ser stora potentiella fördelar med denna utveckling som kan öka kvaliteten i våra tjänster samt sänka kostnaderna.

Regionen noterar att det föreslås att undanta myndigheter vars verksamhet avser Sveriges säkerhet då det för dessa anses vara olämpligt att införa en skyldighet att medge tillträde. Regionen delar den åsikten men vi är tveksamma till lämpligheten i undantaget för byggnader eller anläggningar som ägs eller kontrolleras av till exempel statligt eller kommunalt ägda företag.

För kollektivtrafiken som regionen ansvarar för finns till exempel fördelar i snabba och effektiva uppkopplingar i framtiden. Självkörande fordon, signalprioritering av trafikljus och nya smart-city-tjänster kommer inte att vara möjliga utan väsentligt förbättrade täckningszoner.

Som vi förstår saken behöver endast en rimlig begäran om tillträde tillgodoses, vilket vi ser som positivt då det finns ett antal situationer där det är mindre lämpligt, i vissa fall ytterst olämpligt. Det är dock inte helt klart vad som kommer avses vara rimligt eller orimligt, i detta avseende finns utrymme för tydliggöranden. Vi ser också positivt på de klargöranden som görs i promemorian men ytterligare förtydliganden kan behöva göras. Vidare framgår det av artikel 57 att medlemsstaterna ska söka säkerställa att alla regler som styr ibruktagandet av accesspunkter med kort räckvidd är enhetliga på nationell nivå. Inför detta arbete ser vi en fördel att vissa ytterligare förtydliganden tas med i lagen. För regionens del har vi ett särskilt intresse i frågan genom att elektromagnetisk strålning kan störa den medicintekniska utrustning regionen använder. Även frågan om vad som händer om eller snarare när den trådlösa accesspunkten behöver flyttas för att till exempel busshållplatsen eller lyktstolpen skall

flyttas. Enligt artikel 57 får ibruktagandet av accesspunkter med kort räckvidd inte omfattas av några avgifter utöver administrativa avgifter. Det kommer således vara svårt för en region att ta höjd för kostnader av flytt av trådlösa accesspunkter eller andra avtalsmässiga förändringar varför vi anser att detta bör adresseras tydligare i lagen.

15.17 Företag som endast bedriver grossistverksamhet

Enligt artikel 80 skall en operatör som har en dominerande ställning på en grossistmarknad, till exempel fiber, men inte är närvarande på någon slutkundsmarknad, endast åläggas mindre ingripande skyldigheter. Vi noterar att det i dagsläget endast är nationella operatörer som är reglerade men att det har varit på förslag att även lokala eller regionala telebolag ska kunna anses ha en dominerade ställning. Vi tycker därför frågan är viktig för regionen att inkomma med synpunkter på.

Syftet med artikel 80 är som vi förstår det att stimulera till investeringar i digital infrastruktur utan att för den skull minska konkurrensen i slutkundsledet. Tanken är att erbjuda regleringslättnader till operatörer i utbyte mot att de avhåller sig från vertikal integration. I sak har regionen inget att invända emot detta utan är tvärt om för alla insatser som kan öka investeringarna i alla former av digital infrastruktur – utan att hämma konkurrensen. Vi vill dock framhålla att inom vår region finns det ett flertal kommunikationsoperatörer närvarande på marknaden, vilka bidrar till en positiv konkurrens och valfrihet för konsumenterna. Vi vet att situationen är densamma i övriga delar av Sverige, men att detta är ovanligt i övriga EU-länder. Därför anser vi att det i lagen, eller i dess förarbeten, bör framgå hur den aktuella lagstiftningen ser på kommunikationsoperatörernas roll i värdekedjan.

Det är inte ovanligt att stadsnät har en kommunikationsoperatörsverksamhet i egen regi, eller som en delad verksamhet med andra stadsnät. Om de i ett framtida scenario riskerar att få sin verksamhet reglerad av PTS gällande både priser och utbud finns det en risk att detta får motsatt effekt, dvs hämmar investeringar. Det behövs därför en ökad tydlighet i frågan och det kan finnas gråzoner som utan klagörande hämmar investeringarna. Vissa kommunikationsoperatörer tar till exempel betalt för en nätavgift från slutkunden, är det att vara närvarande på en slutkundsmarknad? Vi anser det vara av betydelse att det med tydlighet framgår hur kommunikationsoperatörsverksamhet skall betraktas i detta sammanhang. En osäkerhet runt detta skapar nämligen en osäkerhet som motverkar själva syftet med artikel 80.

15.18 Övergång från äldre infrastruktur

Av artikel 81.1 följer vad vi förstår att Telia ska anmäla till PTS i förväg och i god tid när de planerar att avveckla eller byta ut delar av kopparnätet mot ny infrastruktur. Så fungerar det redan i dag och i promemorian föreslås

att Telia minst 18 månader i förväg ska anmäla sina planer på att avveckla eller byta ut delar av kopparnätet. Om det är nödvändigt för att säkerställa konkurrensen och slutanvändarnas rättigheter får även operatören åläggas en skyldighet att upprätta en detaljerad beskrivning av planerna med avseende på övergångsperioder och villkor samt vilka jämförbara tillträdesprodukter som i stället erbjuds. Givet att detta är tillräckligt för att i god tid säkerställa att alla berörda konsumenter och företag som berörs får den information de rimligtvis kan tänkas efterfråga har regionen inget att invända emot detta.

Med anledning av vårt regionala utvecklingsansvar och vetskapen om att många på vår landsbygd efterfrågar en snabbare utbyggnad av fiber är vi bekymrade över att landsbygdens digitala infrastruktur försämras i och med avveckling av kopparnätet. Föråldrad teknik ska givetvis kunna ersättas med modernare och syftet med artikel 81, migrering från tidigare generations infrastruktur, är att säkerställa att så sker på ett kontrollerat sätt.

Enligt artikel 81.2 ska regleringsmyndigheten säkerställa att avvecklings eller utbytesförfarandet inkluderar en transparent tidsplan och transparenta villkor, bland annat en lämplig övergångstid, och fastställer tillgång till alternativa produkter av åtminstone jämförbar kvalitet som ger tillträde till uppgraderad nätinfrastuktur som ersätter de utbytta delarna, om detta är nödvändigt för att skydda konkurrensen och slutanvändarnas rättigheter. Regionen anser att det finns brister i hur detta fungerar idag och att det därför finns anledning att invända emot hur artikel 81.2 föreslås implementeras - den är inte lika tydlig som i artikeln. I förslaget till direktivets implementering i lag är det till exempel inte lika tydligt som i direktivet att det är regleringsmyndigheten PTS som ska säkerställa detta, vilket regionen anser vara önskvärt.

15.19 Tillträde till nät närmast slutanvändaren

Enligt artikel 61.3 får PTS införa skyldigheter att, efter rimlig begäran, bevilja tillträde till ledningar och kablar och tillhörande faciliteter inuti byggnader. Syftet är att stärka konkurrensen på marknaden. Bestämmelsen torde bli tillämplig enbart i olika typer av höghus och av egen erfarenhet vet regionen betydelsen av att nå fram med en egen kabel till olika typer av verksamhetsställen, ibland inrymda i flerfamiljshus eller kontorsbyggnader som ägs av andra fastighetsägare. Det är en särskilt komplicerad lagstiftning i detta hänseende och därmed svårt för regionen att bedöma utsikterna för att PTS skall kunna inkludera detta vid utfärdandet av skyldigheter inom området. Inte desto mindre vill vi framhålla vikten och betydelsen för organisationer eller företag med kritisk verksamhet som vår egen att kunna känna trygghet att den operatör som upphandlas för våra kommunikationstjänster har de bästa förutsättningarna att nå våra verksamhetsställen med den behövliga fysiska infrastrukturen.

Enligt artikel 61.3 får PTS införa skyldigheter att under vissa omständigheter utvidga införandet av sådana tillträdesskyldigheter bortom

den första koncentrations- eller distributionspunkten, till en punkt som den avgör är den punkt närmast slutanvändarna som kan hysa ett tillräckligt antal slutanvändaranslutningar för att vara kommersiellt hållbart för en effektiv tillträdesökande. I detta fall önskar vi framhålla att för företag och organisationer som är geografiskt spridda kan det ofta handla om inte mer än ett arbetsställe i en byggnad - men att detta kan vara nog så kritiskt. För en organisation med regionens omfattning och kritiska verksamhet framstår det som orimligt att en fastighetsägare skall kunna inskränka regionens val av kommunikationslösning till olika arbetsställen.

Regionen anser det därför vara motiverat att utvidga tillträdesskyldigheter till ledningar och kablar bortom den första koncentrations- eller distributionspunkten, dvs ända fram till arbetsstället. I annat fall ser vi att det kan leda till konkurrensproblem eller marknadsmisslyckanden på slutkundsnivå till nackdel för slutanvändarna. Åtminstone vad gäller slutanvändare i form av medelstora eller stora företag och organisationer.

15.22 Ledningsrätt

Snabbt och säkert bredband är en nödvändighet för varje medborgare och är helt avgörande för att människor ska kunna leva vår region. Det måste vara en gemensam angelägenhet att vi lyckas lösa bredbandsutmaningen även på landsbygden annars exkluderar vi individer i vårt smarta samhälle och med det den ökade livskvaliteten. Idag har nästan nio av tio hushåll tillgång till snabbt och modernt bredband (100 Mbit/s) i tätbebyggt område men på landsbygden är det bara fyra av tio hushåll. Det är regionen långt ifrån nöjd med, det är en oacceptabel skillnad. Nyttan med bredband är stor men konsekvenserna att alla inte är med är ännu större. En landsbygd utan tillgång till snabbt bredband innebär att människor och företag inte kan utvecklas som samhället i stort. Det innebär dåligt fungerande digitala tjänster och klara brister i förutsättningarna att bo och verka i hela landet. Vidare är det en hämsko för regionens behov av att kunna nå vårdtagare med de digitala vårdtjänster som finns redan idag och som är en viktig pusselbit i hur regionen löser behoven framöver.

För att kunna bygga ut fiber på landsbygden behöver operatören tillträde till mark. Av bland annat denna anledning finns artikel 43 avseende ledningsrätter. I den bästa av världar kommer markägare och operatör överens i ett markavtal men när så inte sker kan operatören behöva söka ledningsrätt. Av artikel 43 framgår bland annat att medlemsstaten Sverige ska säkerställa att behörig myndighet som överväger en ansökan om ledningsrätt fattar beslut på grundval av enkla, effektiva, transparenta och allmänt tillgängliga förfaranden. I direktivets beaktandesats 104 konstateras att: ”Tillstånd som utfärdats för tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster och som ger dem tillträde till offentlig eller privat egendom är grundläggande faktorer för etablerande av elektroniska kommunikationsnät eller nya nätelement. Onödigt krångel och förseningar i förfarandet för att tilldela ledningsrätter kan därför utgöra

ett betydande hinder för konkurrensutvecklingen. Följaktligen bör förvärvet av ledningsrätter förenklas för auktoriserade företag.”

Dessvärre stämmer erfarenheterna från de senaste årens fiberutbyggnad på våra landsbygder med de beskrivna farhågorna och konsekvenserna i beaktandesatsen i direktivet. Det har beviljats många ledningsrätter för fiber de senaste åren men det har varit just onödigt krångel och förseningar till nackdel för alla parter - det har fungerat dåligt och borde kunna bli bättre.

Vad gäller fiberdragning i vägområden är detta ofta det bästa sättet att undvika intrång på privat mark. Trafikverkets hantering av tillträde för fiberdragning i vägområdet har under de senaste åren varit ett betydande problem som har fördröjt hundratals fiberprojekt, många av dem med statlig stödfinansiering. Trots regeringsinitiativ som syftat till att adressera problematiken kvarstår problemen med oförutsägbarhet, höga kostnader och långa handläggningstider. Utan en förändring av Väglagen är det inte möjligt att söka ledningsrätt i vägområdet, kanske även detta borde ses över med tanke på hur viktig frågan är.

Sammantaget delar Regionen inte uppfattningen att någon genomförandeåtgärd avseende artikel 43 inte är nödvändig. Regionen anser det vara motiverat med en översyn av berörd lagstiftning alternativt andra åtgärder som ger verklig effekt i att adressera problematiken ovan.

16.1-2 Adekvat internetanslutning till överkomligt pris

Enligt artikel 85 i direktivet ska medlemsstaten Sverige vidta åtgärder för att säkerställa att adekvata anslutningar erbjuds konsumenterna med låga inkomster och särskilda sociala behov till överkomliga priser.

Artikel 85 avser fallet när de priser som på den nationella marknaden erbjuds konsumenterna för en adekvat anslutning är för höga för konsumenterna med låga inkomster eller särskilda sociala behov. Åtgärder får då vidtas i form av stöd till dessa konsumenterna. Det kan även införas skyldigheter för (som utgångspunkt) alla företag som tillhandahåller en adekvat anslutning att erbjuda särskilt prissatta tjänster för konsumenterna med låga inkomster eller särskilda sociala behov.

Utgångspunkten i svensk rätt är dock att det inte tillämpas några särskilda s.k. sociala taxor för konsumenterna med låga inkomster eller särskilda sociala behov. I stället förutsätts de sociala trygghetssystemen ekonomiskt kompensera personer och hushåll som är i en ofördelaktig situation, så att de fortsatt kan köpa varor och tjänster för normala priser i likhet med andra konsumenterna. I socialtjänstlagen anges därför att den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt. Försörjningsstöd lämnas för skäliga kostnader för vissa uppräknade poster, som till exempel dagstidning, telefon och TV-avgift. Telefonkostnader omfattas alltså av försörjningsstödet. Tillgång till internet

i hemmet innefattas däremot inte i de behov som ska täckas av försörjningsstödet. Enligt promemorian anses artikel 85 inte kräva några genomförandeåtgärder, dvs ingen förändring av någon lag på något sätt. Regionen delar inte den slutsatsen utan anser att den bör föranleda en förändring i socialtjänstlagen där fast och mobilt internet inkluderas i de kostnadsposter som uppräknas för försörjningsstöd. Som ett exempel på behovet och betydelsen av detta kan nämnas att det enligt SCB finns det nära 44 000 barn i Sverige bor i familjer som under en längre tid har haft svårt att betala för det nödvändigaste. Med den utveckling som är avseende digitaliseringen av både skola och fritid är ser regionen det som rimligt att göra den föreslagna ändringen, något annat vore otidsenligt.

17.9.4 Påföljder vid fel

Regionen är mycket positiva till att civilrättsliga påföljder föreslås införas för vissa elektroniska kommunikationstjänster. Regionen vill se ett stärkt civilrättsligt skydd för konsumenter inom telekomområdet. Med utgångspunkt i artikel 105.5 föreslås att om den faktiska prestandan på elektroniska kommunikationstjänster, med undantag för internetanslutningstjänster och nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster, skiljer sig väsentligt från den prestanda som anges i avtalet ska en konsument få använda sig av de påföljder vid fel som anges i konsumenttjänstlagen. Regionen ser inte rimligheten i att internetanslutningstjänster inte inkluderas och som vi förstår det kommer det leda till skillnader i konsumentskyddet för olika tjänster som levereras över samma fysiska förbindelse. En konsument som exempelvis har ett avbrott på en fiberanslutning där denne abonnerar både på internetanslutningstjänst och telefoni synes då att ha större möjligheter att exempelvis få skadestånd för merkostnader gällande telefonidelen än för internetanslutningsdelen. Regionens invånare är i allt högre grad beroende av väl fungerande internetanslutningstjänster för att kunna delta i samhället, vilket vi värnar om inom ramen för det regionala utvecklingsansvaret. Regionen är också i allt högre grad beroende av att kunna nå invånarna med tjänster inom vård och omsorg. I båda fallen är det viktigt att kunna lita på att internetanslutningen levererar avtalad prestanda. Vid ihållande eller ofta återkommande skillnader mellan den faktiska prestandan på internetanslutningstjänsten och den prestanda som anges i avtalet anser regionen att konsumenten bör ha möjlighet till att få använda sig av samma påföljder vid fel som anges i konsumenttjänstlagen, inbegripet rätten att säga upp avtalet utan kostnad.

Regionen upplever att det saknas medel att få framför allt avbrottsärenden åtgärdade på ett snabbare sätt och att kunderna känner sig utlämnade och maktlösa när detta inträffar. I takt med att digitala tjänster och internetanslutning blir allt mer viktiga för företagande, arbete, utbildning och sjukvård upplevs det som beklagligt att vi kan se ärenden där det kan ta månader att laga en fast anslutning för den enskilde konsumenten. Regionen ser därför även positivt på möjligheterna att införa ett adekvat skadeståndsansvar som ska gälla vid byte av tillhandahållare av

internetanslutningstjänster och i fall av missade service- eller installationstillfällen. I kombination med artikel 104.1 som möjliggör för PTS att kräva att tillhandahållare av internetanslutningstjänster offentliggör information om tjänsternas kvalitet till slutanvändarna är det regionens förhoppning om att situationen avseende detta skall förbättras. Regionen anser det också vara viktigt i detta sammanhang att kvaliteten på internetanslutningstjänsten går att mäta, att det finns mätverktyg för detta.

Möjligen bör det övervägas att utreda frågan om ett system med automatisk avbrottsersättning. En lagreglerad rätt till ersättning vid avbrott skulle kunna fungera som ett påtryckningsmedel mot operatörerna att snabbare åtgärda fel och möjligen minska eventuella tvister om kompensation i efterhand. Frågan om ett motsvarande sanktionssystem som elmarknaden har exempelvis lyfts av energi- och digitaliseringsministern i samband med en större operatörs stora problem med mobilnätet under sommaren 2019.

17.13 Tjänsters tillgänglighet vid extraordinära händelser i fredstid

Av artikel 108 framgår att medlemslandet Sverige ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att största möjliga tillgång till de talkommunikations- och internetanslutningstjänster som tillhandahålls i allmänna elektroniska kommunikationsnät i händelse av nätsammanbrott av katastrofkaraktär eller i fall av force majeure. Den föreslagna implementeringen av artikeln är något helt annat. Förslaget innebär vad regionen förstår att staten ger PTS befogenhet att genom föreskrift ålägga operatörerna rimliga krav på tillgänglighet vid extraordinära händelser i fredstid.

Att hänskjuta ansvaret till PTS att ålägga krav på kommersiella operatörer är att inte ta frågan på tillräckligt stort allvar. Att de digitala infrastrukturerna som fast och mobilt internet ska ha största möjliga tillgång i händelse av katastrofkaraktär blir allt mer nödvändigt för att samhället ska fungera. Det innebär naturligtvis miljardinvesteringar. För att uppfylla regeringens krav motsvarande de som är på ljudradionätet, som en viktig del av samhällets varnings- och larmsystem, skulle de fasta och mobila internetaccessnäten behöva göra omfattande investeringar i bland annat redundans och reservkraft samt i fysisk säkerhet. Som jämförande exempel kan nämnas att Teracom's ljudradionät har för att leva upp till regeringens krav byggts för att ha en års-tillgänglighet på 99,99 procent, för Sveriges Radios utsändningar. Det motsvaras av betydande investeringar som löpande inkluderas i utsändningskostnaden. Sveriges Radio har i samråd med Teracom gjort uppskattningar av vad kraven på Sveriges Radio i form av säkerhet, risk och sårbarhet innebär för kostnader i nätet avseende robusthet, redundans, säkerhet och beredskap. Resultatet av denna analys är att dessa krav innebär åtgärder som motsvarar drygt 30 procent av Sveriges Radios utsändningskostnad.

Regionen menar att det är vare sig troligt, eller rimligt, att PTS med föreskrift kan ålägger operatörerna att göra alla de investeringar som behövs för att hålla en hög tillgänglighet även vid extraordinära händelser. Det är inte heller det som är syftet med artikel 108. Vi anser utvecklingen av internet som vår viktigaste digitala infrastruktur som samhället i allt större grad är beroende av och förlitar sig på innebär att frågan om internets tillförlitlighet vid extraordinära händelser är en fråga för Sveriges regering och riksdag, på motsvarande sätt som rundradionätets driftsäkerhet hanteras idag.

17.14 Nödkommunikation

Av artikel 109.1 följer att medlemsstaten Sverige ska säkerställa att information om varifrån samtalet kommer görs tillgänglig för den lämpligaste alarmeringscentralen utan dröjsmål efter det att nödkommunikationen har upprättats. Lämpligaste alarmeringscentral definieras till både mottagare av 112 samtal men även den larmcentral som ska larma ut en hjälpresurs, till exempel en ambulans eller polispatrull. Informationen ska inbegripa nätbaserad lokaliseringsinformation och, om sådan finns tillgänglig, information från terminaler om varifrån samtalet kommer. Medlemsstaterna ska säkerställa att fastställandet och överföringen av informationen om varifrån samtalet kommer är avgiftsfria för slutanvändaren och alarmeringscentralen i fråga om all nödkommunikation till det gemensamma europeiska nödnumret 112. Enligt promemorian ska detta föras över från LEK till den nya lagen. Vi delar den slutsatsen men undrar om inte mer borde kunna förtydligas för att kommunikation med alarmeringscentral ska ha de bästa förutsättningarna att fungera optimalt i en snabb utveckling av både ny teknik och förändrade kommunikationsvanor.

Regionen noterar att direktivet använder termen nödkommunikation som är en vidare definition än nödsamtal som är det nuvarande begreppet i LEK. Nödkommunikation omfattar alltså inte bara talkommunikationstjänster, såsom nödsamtal, utan också sms, meddelandehantering, video eller andra typer av kommunikation (exempelvis E-call) för att kontakta alarmeringscentralen. Regionen ser positivt på om kontakter med larmcentraler kan följa med utvecklingen av hur medborgarna kommunicerar, vilket inte längre är avgränsat till talsamtal med tjänster som använder telefonnummer (e164). Detsamma gäller lokaliseringsinformation, vilket kan levereras av en app i individens smartphone eller med teknisk utrustning i fordon, s.k. IoT. Lokaliseringsinformation kan förbättras högst väsentligt genom att använda den mer exakta positionering som kan uppnås genom att nyttja information från terminalen, vilket redan är en verklighet i Sverige. Genom detta kan personer i nöd larma och uppge sin exakta position (idealiskt sker detta helt automatiskt), även i situationer när de inte själva vet sin exakta position, det kan i sin tur vara information som kan rädda liv.

Vad vi förstår föreslås implementeringen av artikel 109 avgränsas till dem som tillhandahåller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell

kommunikationstjänst. Med den snabba tekniska utvecklingen anser vi detta vara en olämplig avgränsning baserad på om en kommunikationstjänst använder ett traditionellt telefonnummer eller inte. Vi tror att en sådan avgränsning hämmar förutsättningen att uppnå målet med en ändamålsenlig och effektiv kommunikation med alarmeringscentralerna. I och med att 112 inom kort kommer gå över till IP-telefoni SIP kommer denna tekniska avgränsning i lagen dessutom vara obsolet redan innan den blir verklighet.

17.15 System för varning till allmänheten VMA

Syftet med artikel 110 är att det ska vara lätt för slutanvändare att ta emot varningar till allmänheten, vilket är en ståndpunkt regionen delar helt och fullt. Enligt denna ska medlemsstaterna säkerställa att varningar till allmänheten sänds till berörda slutanvändare av tillhandahållare av mobila nummerbaserade kommunikationstjänster. I Sverige betyder det för närvarande att individer kan få ett sms till sin mobil om den används i det drabbade området. Vi ser positivt på detta då det ökar räckvidden för VMA.

Enligt artikel 110 får medlemsstaterna även besluta att varningar till allmänheten ska sändas via andra allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster, vilket vi anser utgör en välkommen möjlighet att modernisera distributionen av VMA i det nya medielandskapet och förändrade kommunikationsvanor.

Förslaget i promemorian är att den nuvarande bestämmelsen om att mobiloperatörer avgiftsfritt ska förmedla VMA till allmänheten skall behållas, men i sak inte förändras. Mot bakgrund av de senaste årens utveckling och händelser samt de förändrade konsumtionsvanorna vad gäller meddelandetjänster och media anser vi inte detta vara tillräckligt för att fortledes säkerställa att VMA når allmänheten i önskad utsträckning. Värt att notera är också att SMS är en tjänst i mobilnäten och att dessa i förekommande fall är den digitala infrastrukturen som slås ut först. Därmed inte sagt att individers mobila terminaler är helt utan kommunikation då andra typer av appar kan kommunicera via t ex WiFi. Även det fasta internet är en kommunikationskanal som inte får glömmas bort i sammanhanget och där positionering också är en realitet redan idag.

Regionen förordar att förslaget omarbetas och inkluderar möjligheten att besluta om att, den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig kommunikationstjänst vid en olycka eller en annan allvarlig händelse i samhället avgiftsfritt, ska medverka till att förmedla meddelanden som är av vikt för allmänheten. Vidare föreslår regionen att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrift om detta.

Genom detta ser vi att PTS vid behov kan utfärda föreskrift om att till exempel vissa typer av appar för samhällsinformation, nyheter eller för kommunikation med text eller ljud kan inkluderas i de kanaler som kan

användas för VMA. Ett flertal sådana kommunikationsvägar för VMA tillämpas redan idag och det vore märkligt och olyckligt om detta inte avspeglades i lagen. Regionen vill i detta sammanhang också särskilt uppmärksamma betydelsen av säkerhet och integritet, vilket adresseras i artikel 40. Redan idag föreligger det en teoretisk risk för falska VMA-meddelanden via SMS genom att någon skickar ut ett sådant med fingerat A-nummer, s.k. spoofing.

Stina Höök

Lars Christensen

Ordförande regionala
utvecklingsnämnden

Regional utvecklingsdirektör